

K

KAR

- *vki vkit vkinek a karjaiba kerget [taszít]* a) arra késztet vkit, hogy eredeti szándéka v. vonzalma ellenére vkinél v. vmely közösségnél keressen támogatást, védelmet; b) olyan helyzetbe juttat vkit, hogy az kénytelen vkinek a szerelmese v. házastársa lenni
- *vki vminek a karjaiba veti magát* elszántan, elkeseredetten v. önfeledten átengedi magát vminek, belemerül vmibe
- *vki vkinek a karjai közé menekül* védelmet, segítséget, menedéket keres vkinél
- *vki a maga karjára dolgozik* TÁJ. saját műhelye van, önálló
- **Amíg a (két) karomat bírom.** {fogadkozás kifejezése: amíg dolgozni tudok v. bírok}
- *vkik egy karra dolgoznak* TÁJ. [többben, ált. családtagok] együtt, közös haszonra dolgoznak
- **Ha ujjat adsz, karod kéri.** TÁJ. {a legkisebb engedmény, jóindulat, kedvezés is követelődzővé, arcátlanná teszi}
- *vki, vmi jó karban van* (tárgy, dolog v. tréfás értelemben személy) jó állapotban van
- **karba tett kézzel [kezekkel]** a) tétlenül, tunyán; b) közömbösen
- *vki vmit karban tart* jó állapotban tart, ápol vmit
- *vki vkit karjába [karjaiba] zár* VÁL. szorosán átölel vkit
- **kart karba öltve** VÁL. a) karonfogva; b) egymással egyetértésben, szövetkezve
- *vki vki felé kinyújtja a karját* segíteni kezd vkinek
- *vkinek majd leszakad a karja* nagyon sok v. nehéz terhet, csomagot visz
- *vkinek messze [messzire] (el)ér a karja* a) vkinek nagy a hatalma, jó összeköttetései vannak; b) nehéz kitérni vkinek a bosszúja elől
- *vki Morpheusz karjaiba dől* VÁL. álomba merül
- *vki Morpheusz karjaiban pihen* VÁL. alszik, álmodik
- *vki vkinek odaveti magát a karjaiba* (nő vmely kényszerítő okból, nem szerelemből) feleségül megy vkihez v. odaadja magát vkinek

- szólások, közmondások; * szómagyarázat; → utalás; { } címszó elvont alakja
[] alakváltozatok; { } közmondás, szólásmondás meghatározása
() nem kötelező elem v. használatkörüi megszorítás

- *vkinek ólomból van(nak) a karja(i)* nehézkesen mozog
- *vki, vmi rossz karban van* (tárgy, dolog v. tréfás értelemben személy) rossz állapotban van
- *vki széttárja a karját* (kézmozdulatával) tanácstalanságát, tehetetlenségét jelzi
- *vki vkit tárt karokkal fogad [vár]* nagyon szívesen fogad vkit

KAR ~ CSÁP SZLENG

- *vki behúzza a csápjait* ellenállásba ütközve óvatosan visszavonul
- *vki (vki, vmi felé) kinyújtja a csápjait* a) érdekeinek érvényesítése végett óvatosan tájékozódni próbál vkiről, vmiről; b) nem egészen tiszta eszközökkel is igyekszik megszerezni magának vkit, vmit

KARÖLTVE a) VÁL. karonfogva; b) SAJTÓ együttesen, közös akarattal

- *vmi vmivel karöltve jár* vmi együtt jár vmivel, egyik a másik kíséretében jelentkezik

KARVASTAGSÁGÚ nagyjából az ember karjához hasonló vastagságú

KAROM → KÖRÖM

KEBEL → MELL

KÉP → ARC

KEREPLŐ → SZÁJ

KÉZ

- **A görbe kezűt szeretik az udvariak.** RÉG. {az számíthat az urak pártfogására, aki ajándékkal kedveskedik nekik}
- *vki vkinek a jobb keze* vkinek a legjobb (beosztott) munkatársa, segítő-társa
- *vkinek a kés is meg a kenyér is a kezében van* TÁJ. megvan minden lehetősége ahhoz, hogy célját elérje
- **A kéz sem jó, a kés sem.** RÉG. a) {mondják arra, aki ügyetlenül és rossz eszközökkel végez vmit}; b) {mondják arra, akinek nincs se tehetsége, se akarata}
- *vki vkinek a keze alá dolgozik* a) olyan kisegítő munkát végez, amivel megkönnyíti, meggyorsítja másnak a dolgát; b) összejátsszik vkivel
- *vki, vmi vkinek a keze alá kerül* (személy v. ügy) vkinek az irányítása, felügyelete alá kerül
- *vki vkinek a keze alá szól* RÉG. a) beleszól, beleavatkozik vkinek a dolgába; b) szavaival megzavar vkit, bosszúságot okoz neki
- *vki vkit a keze közé [kezebe] kaparint* fáradtsággal v. ügyességgel elfog vkit, hogy elbánhasson vele
- *vki a (két [maga]) keze munkája után él* fizikai munkával – nem pedig munka nélkül szerzett jövedelemből – tartja el magát

BIZ. bizalmas – GÚNY. gúnyos, ironikus – ID. idegen – NÉP. népies – PEJ. rosszálló
 RÉG. régies, elavulóban lévő – SZAK. szaknyelvi – TÁJ. tájnyelvi – TRÉF. tréfás
 VÁL. választékos – VULG. vulgáris, durva